

Gemeente Midden-Groningen
Postbus 75
9600 AB Hoogezand

IBAN NL 45 BNGH 0285 1729 48
Tel.nr: (0598)-373737
www.midden-groningen.nl

Ministerie van Economische Zaken en Klimaat
Inspraakpunt Nedmag
Postbus 142
2270 AC VOORBURG

Team Omgevingskwaliteit

Datum:

Verzenddatum:

Uw kenmerk: DGKE-WO / 19240864

Zaak: 2020-021978

Behandeld door: Harry Berghuis

Mailadres: harry.berghuis@midden-groningen.nl

Bijlage(n): 0

Onderwerp: Zienswijze ontwerpbeschikking winningsplan Nedmag

Geachte heer Wiebes,

Hierbij ontvangt u onze zienswijze op de ontwerpbeschikking van 11 juni 2020 op het winningsplan Nedmag.

Op 11 juni 2020 heeft u de ontwerpbeschikking bekendgemaakt op het door Nedmag ingediende winningsplan van 30 november 2018 met diverse aanvullingen daarop in 2019.

Het Winningsplan

De winningsactiviteiten van magnesiumzout in Veendam zijn in 1972 gestart in Borgercompagnie. Het magnesiumzout in Veendam zit in de Zechstein III 1b, 2b en 3b lagen op een diepte van 1300 tot 1800 meter. Nedmag wint het zout uit meerdere cavernes via de putten:

- TR-1 tot en met TR-9;
- VE-1 tot en met VE-4.

Het winningsplan betreft een actualisering van het vigerende winningsplan voor deze winningsactiviteiten. Het instemmingsbesluit bij het winningsplan uit 2013 bevat het voorschrift dat Nedmag vroegtijdig vóór het bereiken van een bodemdaling van 50 cm (vanaf 1977) een geactualiseerd winningsplan indient.

Als gevolg van een "incident" (wat ons betreft een calamiteit) in april 2018 in het zoutveld Tripscompagnie is een versnelde bodemdaling opgetreden waardoor een bodemdaling van 50 cm al eind 2018 bereikt is, en een bodemdaling van 80 cm op termijn onafwendbaar is. Daardoor is de voorliggende actualisatie van het winningsplan nodig geworden.

Het door Nedmag ingediende winningsplan bevat een beschrijving van activiteiten die verband houden met de afwikkeling van deze calamiteit. Daarnaast vraagt Nedmag toestemming om:

- door te mogen gaan met winnen uit twee putten (TR-9 en VE-3);
- vier nieuw putten te mogen aanleggen (VE-5 tot en met VE-8).

Ook beschrijft Nedmag drie putten af te sluiten (VE-1, VE-2 en TR-2).

Nedmag geeft aan dat de in het winningsplan beschreven winning een verwachte einddatum van productie heeft in 2045.

Standpunt gemeente Midden-Groningen

Zoals wij ook in ons advies op het Winningsplan Nedmag 2018, van 15 november 2019 hebben aangegeven, zijn wij tegen verdere uitbreiding van de zoutwinning omdat dat leidt tot grote onrust en onzekerheid bij de inwoners.

Het maatschappelijk draagvlak daarvoor ontbreekt volkomen.

Dit is (mede) een gevolg van de aardbevingenproblematiek als gevolg van gaswinning. Ook daarvan is decennialang gezegd dat de gevolgen beheersbaar zijn en goed werden onderzocht, maar met de kennis van nu kan enkel geconstateerd worden dat de inwoners daar onjuist over zijn geïnformeerd, waardoor zij nu met grote schades en onzekerheid zitten. De maatschappelijke impact daarvan is groot en behoeft hier geen nadere duiding. Dit heeft zijn weerslag op alle andere mijnbouwactiviteiten in onze regio.

Dat vervolgens op 20 april 2018 een calamiteit optrad die zowel Nedmag als SodM tot die tijd voor onmogelijk had gehouden en die tot een onafwendbare, niet vergunde bodemdaling leidt, heeft het vertrouwen in de mijnbouw -dat er al niet meer was -nog verder geschaad.

Andere argumenten tegen uitbreiding van deze diepe zoutwinning zijn de gebleken onbeheersbaarheid ervan en het is beslist niet duurzaam.

Stoppen met de zoutwinning leidt in de toekomst tot banenverlies. Werkgelegenheid is vanzelfsprekend een belangrijk aandachtspunt voor onze gemeente, maar weegt - na alle ellende veroorzaakt door aardbevingen - niet op tegen nieuwe onzekerheid en aantasting van de leefbaarheid in onze gemeente. Ook de onvoorspelbaarheid en mogelijke hoge maatschappelijke kosten van nieuwe calamiteiten, onverwachte problemen na abandoneren, aanleg van kunstwerken ten behoeve van waterbeheersing en negatieve invloed op natuur en eventueel natuurgebieden pleiten voor afbouw van deze vorm van zoutwinning.

De ontwerpbeschikking

In de ontwerpbeschikking stemt u in met:

- de noodzakelijke nazorg en het beheer van het Tripscompagnie-cluster;
- zoutwinning uit TR-9 tot 2027 (in afwijking van het SodM-advies!);
- uitbreiding van de zoutwinning uit te ontwikkelen putten VE-5 en VE-6;
- onder voorwaarden gefaseerde uitbreiding van de zoutwinning uit te ontwikkelen putten VE-7 en VE-8;
- een maximaal productievolume van 3,7 miljoen ton magnesiumzout tot en met 31 december 2045

U stemt niet in met de zoutwinning uit VE-3.

Daarnaast stelt u onder andere eisen aan de grootte van de producerende cavernes, de hoeveelheid toe te passen dakolie, dient er een meet- en regelprotocol te zijn en ontvangt de regio regelmatig het actuele statusrapport van de bodemdaling.

Ook moet Nedmag zorgen voor een financiële waarborg in een van de onderneming juridisch en financieel los gepositioneerde constructie om toekomstige kosten van bodemdaling ook na een eventueel faillissement te kunnen financieren.

Tenslotte moet Nedmag seismische meetapparatuur plaatsen waarmee een bodemtrilling is toe te wijzen aan een specifieke caverne.

Onze zienswijze

De gemeente Midden-Groningen verzet zich tegen nieuwe zoutwinning. De zoutwinning uit de diepe ondergrond heeft grote bodemdaling tot gevolg, en is gebleken een onbeheersbaar proces te zijn. De calamiteit van 20 april 2018 toont dat aan. Het diepste punt van de bodemdaling zal de komende jaren nog 30 cm verder zakken en dat is niet tegen te houden.

Onze zienswijze heeft betrekking op de volgende onderdelen

- Maatregelen om de calamiteit van 20 april 2018 te beheersen
- verbod zoutwinning uit VE-3
- zoutwinning uit TR-9 tot 2027;
- uitbreiding van de zoutwinning uit te ontwikkelen putten VE-5 en VE-6;
- onder voorwaarden gefaseerde uitbreiding van de zoutwinning uit te ontwikkelen putten VE-7 en VE-8;
- reactie op schadeprotocol;
- reactie op voorschriften.

Maatregelen om de calamiteit van 20 april 2018 te beheersen

De beheersmaatregelen in het Tripscompagniecluster beschouwen wij als een voldongen feit. De maatregelen zullen leiden tot een extra bodemdaling van zo'n 30 cm bovenop de 53 cm (augustus 2019) en zijn kennelijk noodzakelijk om te voorkomen dat de pekkel (en dieselolie) ongecontroleerd ondergronds weglekken wat eenzelfde bodemdaling tot gevolg zou hebben. SodM schrijft dat de nadelige effecten van de afwikkeling van het incident deels nog onvoorspelbaar zijn.

Wij zijn het eens met de minister dat voorkomen moet worden dat VE-3 en TR-9 "aangroeien" aan het Tripscluster, waardoor de breuk in het cavernedak weer kan openbreken en de bodemdaling en milieuschade nog groter wordt. SodM heeft geadviseerd niet in te stemmen met zoutwinning uit VE-3. Het verheugt ons dat u dit advies heeft overgenomen.

Verbod op zoutwinning uit VE-3

Voortgaande actieve zoutwinning uit put VE-3 leidt naar verwachting tot aangroeien aan het TR-cluster, wat ongewenst is, zoals hierboven al aangegeven. SodM heeft geadviseerd niet in te stemmen met zoutwinning uit VE-3. Het verheugt ons dat u dit advies heeft overgenomen.

Zoutwinning uit TR-9 tot 2027

Put TR-9 staat op enige afstand van het TR-cluster en is er (nog) niet mee verbonden. SodM heeft geadviseerd om niet in te stemmen met actieve zoutwinning uit put TR-9 om het risico op aangroeien aan het TR-cluster te minimaliseren. Wij zijn teleurgesteld dat u dit deskundigenadvies van de toezichthouder niet overneemt en daarmee bewust het risico neemt dat de calamiteit zich opnieuw zal voordoen.

Mocht u desondanks beslissen toch in te stemmen met winning uit put TR-9, dan vinden wij dat het risico op aangroei jaarlijks gemonitord moet worden en dat de uitkomsten controleerbaar voor de toezichthouder gemaakt moeten worden. Er dient een maximum te worden gesteld aan de te winnen hoeveelheid zout uit deze put om te voorkomen dat de cavernegroei harder gaat dan verwacht. De maximale termijn van winning uit deze put zou verkort moeten worden naar bijvoorbeeld 2024, waarna eerst een evaluatieve analyse wordt verplicht alvorens er verder kan worden gewonnen. U dient, anders gezegd, maximaal toezicht in te stellen om aangroei te voorkomen.

Nogmaals, u neemt in onze ogen bij verdere winning uit put TR-9 bewust het risico op nieuwe calamiteiten.

Uitbreiding van de zoutwinning uit te ontwikkelen putten VE-5 en VE-6

De cavernes VE-5 en VE-6 die Nedmag wil ontwikkelen, liggen onder Kiel-Windeweer in de gemeente Midden-Groningen. Zoals hiervoor gememoreerd vinden wij een uitbreiding van de zoutwinning onverantwoord en niet toelaatbaar vanwege de maatschappelijke impact. Het draagvlak daarvoor ontbreekt bij onze inwoners.

Hoewel het risico wordt vermindert door de omvang van de beide cavernes te beperken tot 1.500.000 kubieke meter, blijft het een experimentele winning die de zorg bij onze inwoners niet weg kan nemen.

Ook het feit dat nog onbekend is of, en vervolgens hoe de zoutwinning veilig kan worden beëindigd, maakt het onverantwoord om nieuwe cavernes aan te leggen en de zoutwinning verder uit te breiden.

Tot slot is er bij deze inwoners sprake van gestapelde effecten van mijnbouw en wij zijn van mening dat deze inwoners al erg genoeg getroffen zijn door de onzekerheden, de schades en de veiligheidsaspecten ten gevolge van de gaswinning. Er is een grens aan wat men mag en kan verwachten van inwoners. De uiterste grenzen hoeven daarin van ons niet bewust te worden opgezocht.

Wij vrezen voor de gevolgen van voortgaande bodemdaling, de onomkeerbaarheid daarvan en de gevolgen voor het milieu door grootschalig gebruik van dieselolie. Door vereiste aanpassing van grondwaterstanden ontstaan ongelijkmatige zettingen met risico voor schade aan woningen, andere gebouwen, schade aan infrastructuur, bevaarbaarheid van het Kieldiep, etc. Bij dit alles komt nog de onduidelijkheid over schadeafhandeling voor onze inwoners en de zorg of toekomstige schade vergoed zal blijven worden. Wij vrezen dat de nadelige effecten van zoutwinning ook na beëindiging van de zoutwinning blijven voortduren.

Uitbreiding van de zoutwinning uit te ontwikkelen putten VE-7 en VE-8

Deze cavernes zijn geprojecteerd juist buiten onze gemeente. Om zelfde redenen als genoemd bij VE-5 en VE-6 vinden wij deze nieuwe zoutwinning ongewenst en niet duurzaam vanwege onomkeerbare effecten

Reactie op beoordeling schade door bodembeweging (par. 6.4.4)

U schrijft dat u, mede op basis van de adviezen van SodM en de Tcbb, vaststelt dat de kans op beven door zoutwinning door Nedmag uiterst klein is en dat er geen maatregelen nodig zijn om schade te voorkomen. Ook stelt u dat de bodemdaling, als gevolg van de activiteiten van Nedmag, zeer geleidelijk is. U acht de kans op schade aan bouwwerken als direct gevolg van de bodemdaling door zoutwinning zodoende klein.

Als de winning van zout in een geïsoleerde omgeving zou plaatsvinden, hebt u hierin wellicht gelijk. Maar de werkelijkheid is geen laboratorium- of rekenmodel. En het gebied waar de winning van zout plaatsvindt heeft in onze gemeente (deels) overlap met de gasvelden Groningenveld, Annerveenveld en het veld Kiel Windeweer. De exacte begrenzing van het invloedsgebied van deze velden is, net als dat van de zoutwinning, moeilijk te bepalen. Woningeigenaren in het gebied worden geconfronteerd met schade en worden tot nu toe van het kastje naar de muur gestuurd

als zij zich ergens melden.

In het ontwerpbesluit schrijft u (in paragraaf 6.4.4. op pagina 33/34) dat met het instellen van de Commissie Mijnbouwschade per 1 juli 2020 de ongelijkheid tussen burger en mijnbouwonderneming wordt verminderd en dat een gedupeerde in deze schadeprocedure maximaal wordt ontzorgd. Dit gebeurt door het instellen van een onafhankelijke partij die zelf onderzoekt wat de schadeoorzaak is en ook de hoogte van de mijnbouwschade vaststelt, hetgeen wij zeer toejuichen. Maar u schrijft ook dat de bewijslast door de Commissie Mijnbouwschade wordt opgepakt en daarmee dus weggehaald bij de burger. Wij vragen ons af wat u hiermee bedoelt. Betekent dit dat, analoog aan het wettelijk bewijsvermoeden, de bewijslast bij de vergunninghouder komt te liggen en niet bij de gedupeerde? Dat klinkt goed, maar is wettelijk niet zo geregeld. Wij willen niet dat onze inwoners blij zijn met een dode mus, dus vragen wij u goed te omschrijven hoe u dit in de praktijk juridisch regelt. Graag zien we dat u dit nader onderbouwt en dit een stevige juridische basis geeft.

In onze beleving zijn er geen valide argumenten te bedenken om in de afhandeling van de schade de omgekeerde bewijslast (bewijsvermoeden) om de inwoners maximaal te ontlasten niet in het besluit en de voorschriften op te nemen. Als dat een wetswijzing vereist, moet dat dan maar zo zijn. Het aantal gevallen in Nederland waar in deze mate sprake is van een stapeling van effecten door Mijnbouw is op één hand te tellen. De door sommigen geuite vrees van precedentwerking is daarmee ongeloofwaardig. Ook het rapport van de TU Delft (Onderzoek oorzaken gebouwschade van 11 juli 2018), pleit voor de door ons voorgestelde aanpak. Juist de stapeling van effecten waar in deze regio sprake van is, maakt dat het onredelijk is de bewijslast direct of indirect bij de inwoner te beleggen.

Schadeprotocol

Op pagina 33 schrijft u dat een schadeprotocol voor zoutwinning nog opgesteld moet worden. Wij verzoeken u om het definitieve besluit op het winningsplan niet eerder te nemen dan dat dit protocol door alle betrokken partijen is ondertekend.

U dient redelijke termijnen in te stellen waarbinnen de schadeafhandeling definitief wordt bepaald. Dat om het leven van inwoners niet te veel te ontwrichten en de gang naar de rechter binnen een afzienbare tijd mogelijk te maken bij vermeende onredelijke toepassing van voorschriften. Wij wijzen u er nadrukkelijk op dat de afhandelingstermijnen uit de schades en veiligheidsaspecten in de gaswinning niet ten voorbeeld dienen maar vooral ter verbetering en voorkoming van het maken van dezelfde fouten.

Reactie op de voorschriften

Artikel 1. Wij gaan er van uit dat de zoutwinning tijdig wordt afgebouwd zodat het productieplafond van 3,7 miljoen ton magnesiumzout niet overschreden wordt. Ook bij een nieuwe (dreigende) calamiteit moet zodanig worden ingegrepen dat dit productieplafond niet

overschreden kan worden.

Artikel 4. Afgaande op het advies van SodM, zou het verbod op actieve zoutwinning uit TR-9 naar ons oordeel onmiddellijk moeten ingaan.

In artikel 5 stelt u dat de winning uit de cavernes VE-7 en VE-8 pas mag beginnen na evaluatie van de effecten van de winning uit VE-5 en VE-6. Wij vinden dat het boren van de putten VE-7 en VE-8 pas zou mogen beginnen na analyse van de effecten van VE-5 en VE-6. Immers, op moment van winning zijn alle investeringen al gedaan, en zijn onomkeerbare ingrepen gedaan.

Als u – ondanks onze zienswijze – toch besluit om in te stemmen met zoutwinning uit VE-5 en VE-6, worden wij graag tijdig en adequaat geïnformeerd over de uitkomst van de analyse op de effecten van winning uit VE-5 en VE-6, en de conclusies die u daaraan verbindt.

Uit artikel 8 leiden wij af dat de voorgenomen methode van zoutwinning nog in een experimentele fase verkeert, en dat baart ons zorgen.

Over artikel 11: wij zijn verheugd dat een financiële waarborg is opgenomen in de voorschriften. Wij vinden dat daarin moet worden opgenomen dat de constructie waarin deze financiële waarborg is gepositioneerd, moet zijn opgericht en werkend moet zijn voordat begonnen wordt met de boringen ten behoeve van de ontwikkeling van nieuwe cavernes. Hiervoor geldt hetzelfde als hierboven: op moment van winning zijn alle investeringen al gedaan, en hebben onomkeerbare ingrepen plaatsgevonden; als op dat moment blijkt dat een financiële waarborg niet haalbaar is, wordt het beoogde doel van de waarborg niet bereikt. Dus voordat met het boren wordt begonnen, dient de haalbaarheid van de financiële waarborg vast te staan.

Voor wat betreft het fonds is het voorts noodzakelijk om periodiek te herijken of de grootte van het fonds nog past bij de zich ontwikkelende realiteit rond de winning. Met periodiek bedoelen wij eens in de twee of drie jaar.

Aanbeveling

Het verdient aanbeveling om de Nedmag te verplichten een sociaal maatschappelijk transitieplan te schrijven waarin de onderneming wordt verplicht zich op een drietal scenario's voor te bereiden. Continuering in dezelfde omvang en grootte als de afgelopen jaren, geleidelijke afschalen van activiteiten om nog een aantal jaren voort te kunnen, en tot slot afbouw van activiteiten als uit de monitoring en controles blijkt dat er te weinig veilige en verantwoorde opties voor winnen over blijken te zijn, bijvoorbeeld omdat zich opnieuw een ernstige calamiteit heeft voortgedaan.

Dit sociaal maatschappelijk transitieplan moet in alle scenario's ingaan op de gevolgen voor inwoners, werknemers zowel in directe als indirecte zin, gevolgen voor waterschap, gevolgen voor natuur, bijdrage aan regionale economie, benodigde grootte van het fonds, kosten van abandonneren van putten waar niet meer uit gewonnen kan worden.

Tenslotte

Omdat wij in deze zienswijze aangeven tegen nieuwe zoutwinning te zijn en dus ook tegen nieuwe boringen, dient u dit bericht tevens te beschouwen als een zienswijze op de ontwerpbeschikking voor het uitvoeren van twee zoutboringen (VE-5 en VE-6), kenmerk OLO 3554325.

Met vriendelijke groet,
Burgemeester en wethouders van de gemeente Midden-Groningen,

A. Hoogendoorn
burgemeester

H.J.W. Mulder
secretaris